

Spojená škola, Železničná 5, Poltár

Interná smernica o prevencii a riešení šikanovania a kyberšikanovania

Poltár, 2024

Mgr. Peter Jokl
riaditeľ školy

Interný predpis		Smernica o prevencii a riešení šikanovania a kyberšikanovania			č. 1/2024
Organizácia		Spojená škola			
Identifikačné číslo organizácie		42195462			
Adresa		Železničná 5, 987 01 Poltár			
Právna forma		príspevková organizácia			
Štatutárny orgán		Mgr. Peter Jokl – riaditeľ školy			
Počet strán		11			
Prerokované na prevádzkovej porade		30.08.2024			
Vypracoval	dňa	funkcia	meno	Podpis a pečiatka	
	18.02.2024	výchovný poradca	Ing. Adriana Morháčová		
Schválil		riaditeľ školy	Mgr. Peter Jokl		
Cieľová skupina		všetci zamestnanci a žiaci školy			
Účinnosť od		30.08.2024			
Za kontrolu zodpovedá		Mgr. Peter Jokl – riaditeľ školy			
Zmeny v smernici sa uskutočňujú formou číslovaných písomných dodatkov, ktoré tvoria súčasť tejto smernice.					

Čl. 1 ÚVODNÉ USTANOVENIA

Riaditeľ Spojenej školy, Železničná 5, Poltár v súlade s pracovným poriadkom a školským poriadkom vydáva smernicu, ktorej účelom je stanoviť pravidlá prevencie a riešenia šikanovania a kyberšikanovania v škole.

Upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania a kyberšikanovania žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a spôsoby riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), Smernicou Ministerstva školstva,

vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej ako „MŠVVaŠ SR“) č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach a Zákonom 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa Trestný zákon SR.

Čl. 2

CHARAKTERISTIKA ŠIKANOVANIA A KYBERŠIKANOVANIA

1. Na účel tejto smernice sa šikanovaním rozumie:

- a) v širšom slova zmysle zlomyseľné obťažovanie,
- b) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrasovanie iného žiaka,
- c) alebo úmyselný, spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

2. Kyberšikanovanie:

- a) je realizované prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, najčastejšie prostredníctvom internetu či mobilného telefónu,
- b) je spojené so zasielaním obťažujúcich, urážlivých či útočných e-mailov a SMS, vytváranie dehonestujúcich stránok, blogov a vlogov, prípadne zverejňovanie audiovizuálnych záznamov (fotografií, videí) s cieľom poškodenia identity danej osoby.

3. Znaký a prejavy šikanovania a kyberšikanovania

- a) **znaky šikanovania:** úmysel, agresia, opakovanie, nerovnováha v pomere síl,
- b) **formy a podoby šikanovania:**
 - v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrasovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním,
 - v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
 - ku kyberšikanovaniu medzi žiakmi môže dôjsť mimo priameho vyučovania prostredníctvom e-mailov, textových správ a príspevkov na internete,
- c) **znaky kyberšikanovania:**
 - sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,

- agresor vystupuje často anonymne,
- útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

d) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť v zmysle ustanovení Trestného zákona trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- ublíženia na zdraví,
- obmedzovania osobnej slobody,
- lúpeže,
- vydierania,
- hrubého nátlaku,
- nátlaku,
- porušovania domovej slobody,
- sexuálneho násillia,
- sexuálneho zneužívania,
- krádeže,
- neoprávneného užívania cudzej veci,
- poškodzovania cudzej veci,
- nebezpečného vyhrážania sa,
- nebezpečného prenasledovania,
- výroby detskej pornografie,
- rozširovania detskej pornografie,
- prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,

- ohovárania.

e) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku (Trestný zákon) nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

f) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť podľa Trestného zákona stíhaný najmä za trestný čin:

- neprekazenia trestného činu,
- neoznámenia trestného činu,
- ublíženia na zdraví.

Čl. 3

PREVENIA ŠIKANOVANIA A KYBERŠIKANOVANIA

Prevenia šikanovania sa v škole zabezpečuje formou:

1. súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém, ktoré sú obsahom najmä všeobecno-vzdelávacích predmetov občianska náuka, etická a náboženská výchova: osobný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova a vzdelávanie k ľudským právam, výchova k občianstvu, boj proti extrémizmu, výchova k manželstvu a rodičovstvu,

2. súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi, po realizácii preventívnych činností sa vyhodnocuje ich efektivita,

3. nácviku zručností, aby žiaci vedeli, ako sa majú v prípade vystavenia sa šikanózneho správania zachovať, aby boli pripravené na reakciu, či už v prípade svedka zastat' sa obeť a informovať zodpovedné osoby, alebo v prípade obeť, aby bola pripravená sa ozvať a do istej miery sa aj sama brániť,

4. vzdelávania pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v rámci plánu profesijného rozvoja,

5. vyplňania anonymného dotazníka o výskyte šikanovania a kyberšikanovania v škole, ktoré žiakom dáva výchovný poradca najmenej jedenkrát ročne. Po jeho starostlivom vyhodnotení o jeho záveroch informuje pedagogických zamestnancov na pedagogickej rade. Aj najmenší náznak šikanovania bezodkladne rieši s vedením školy, triednym učiteľom a zákonným zástupcom žiaka.

6. Riaditeľ školy, výchovný poradca, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov (ďalej len „osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa“) alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastráňovanie.

7. Riaditeľ školy, výchovný poradca, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiadúcemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

8. Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania

- všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov,
- zamestnancov školy príslušnej školy,
- osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
- zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.

9. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity a stratégie školy v oblasti prevencie šikanovania, a to najmä tým, že:

- vytvára pozitívne prostredie v škole,
- podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
- určuje pravidlá správania sa a používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy,

- zabezpečuje zvýšený dozor pedagogických zamestnancov pred začiatkom školského vyučovania a pri všetkých činnostiach organizovaných školou, počas prestávok a podľa potreby

aj po skončení školského vyučovania, najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo jestvuje dôvodné riziko, že by k nemu mohlo dochádzať,

- zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií zameraných na krízovú intervenciu, riešenie a prevenciu šikanovania,
- v podrobnostiach určuje v interných dokumentoch školy (pracovný poriadok, školský poriadok) práva a povinnosti dotknutých osôb,
- zabezpečuje a prostredníctvom plánu profesijného rozvoja aj podporuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v oblasti prevencie a riešenia šikanovania a kyberšikanovania,
- spolupracuje s odbornými zamestnancami zariadení poradenstva a prevencie a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
- zapája do prevencie šikanovania školský radu školy, radu rodičov a zriaďovateľa,
- vypracováva plán krízovej intervencie v škole.

Pri realizácii preventívnych aktivít sa nevyžaduje informovaný súhlas zástupcu vo vzťahu k účasti žiaka na týchto aktivitách. Informačná povinnosť zo strany školy vo vzťahu k zákonným zástupcom týmto nie je dotknutá.

Čl. 4

METÓDY RIEŠENIA ŠIKANOVANIA A KYBERŠIKANOVANIA

1. Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
2. Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä:
 - a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
 - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,

- g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie s externým expertom, pokiaľ na škole nepracuje školský digitálny koordinátor,
- h) kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania
- zákonných zástupcov,
 - osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
 - zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
- i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
- j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
- k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
- l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,
- m) v zmysle Trestného zákona ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. 5

OPATRENIA NA RIEŠENIE ŠIKANOVANIA A KYBERŠIKANOVANIA

1. Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia súdu sú najmä
- a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenie bezpečia obete,
 - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby uvedené v článku 3 ods. 6.
2. Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú najmä
- a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra,

b) preloženie agresora do inej triedy alebo do inej odbornej skupiny, ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,

c) uloženie opatrenia vo výchove podľa § 58 ods. 2 a 3 zákona.

3. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 6

SPOLUPRÁCA ŠKOLY S ORGÁNMI ČINNÝMI V TRESTNOM KONANÍ, ORGÁNOM SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY A ĎALŠÍMI AKTÉRMÍ

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obeť a s rodinou agresora.

2. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obeť, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.

3. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.

4. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

5. Riaditeľ školy je povinný oznámiť **orgánom činným v trestnom konaní** podozrenie, že žiak sa dopustil:

a) šikanovania,

b) spáchania trestného činu alebo opakovane páchal priestupky v súvislosti so šikanovaním.

Riaditeľ školy je povinný **orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** oznámiť:

a) podozrenie, že žiak sa dopustil šikanovania, spáchania trestného činu alebo opakovane páchal priestupky v súvislosti so šikanovaním,

b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,

c) opatrenia, ktoré prijal pri riešení šikanovania.

Čl. 7

ZODPOVEDNOSŤ ŠKOLY

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a v čase konania podujatí organizovaných školou v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy a školského poriadku.

2. Za plnenie povinností v predchádzajúcom bode zodpovedajú všetci pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci školy v rámci realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu, výkonu dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pred začiatkom školského vyučovania, počas prestávok a všetkých činností organizovaných školou a podľa potreby aj po skončení školského vyučovania.

3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania a počas výkonu dozoru spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad (príslušný pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec), nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).

4. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotyčný vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, za škodu zodpovedá žiak (v prípade plnoletosti žiaka), resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka (v prípade neploletosti žiaka).

5. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované, ignorované ani prehliadané. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 8

POSTUP V PRÍPADE ZISTENIA ŠIKANOVANIA

V prípade, že sa v priestoroch budovy školy počas školského vyučovania, resp. na školských akciách zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec povinný postupovať takto:

1. Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú), výchovného poradcu, koordinátora prevencie a vedenie školy.

2. Triedni učitelia si na prešetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu (pri zachovaní dôvernosti). O danom vyšetrení spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:

- zástupcovi vedenia školy
- koordinátorovi prevencie
- výchovnému poradcovi.

Jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katalógovému listu žiaka.

3. V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnu opatrenia na riešenie.

4. Triedni učitelia agresora a obeť si v spolupráci s výchovným poradcom pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (pozri bod č. 2). K pohovoru prizvú aj riaditeľa alebo zástupcu riaditeľa školy.

5. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. Trestným zákonom.

6. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu.

7. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak/čka školy, je povinný/á okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti informovať vedenie školy a to pri zachovaní dôvernosti a so zásadou ochrany údajov o dotknutých osobách.

Čl. 9

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Táto interná smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku školy.

2. Koordinátor vo výchove a vzdelávaní - prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov zapracuje ustanovenia vnútorného predpisu do svojho ročného plánu práce.

3. S internou smernicou sú povinní oboznámiť žiakov všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do triednej knihy v časti triednická hodina, vždy na začiatku nového školského roka.

4. S touto internou smernicou oboznámia triedni učitelia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka na rodičovských združeniach jednotlivých tried v septembri až októbri každého školského roku.

5. Riaditeľ školy preukázateľne oboznámi každého pedagogického, odborného a nepedagogického zamestnanca s touto smernicou, o čom sa vyhotoví písomný záznam, ktorý je súčasťou smernice.

6. Smernica bola prerokovaná na prevádzkovej porade a nadobúda účinnosť dňa 30.08.2024. Každý pedagogický, odborný a nepedagogický zamestnanec zodpovedá za dodržiavanie pravidiel a princípov vyplývajúcich z tejto smernice. Nedodržanie povinností, zásad a pravidiel uvedených v tejto smernici bude považované za porušenie pracovnej disciplíny s možnosťou vyvodenia pracovnoprávnych dôsledkov.

7. Výtlačok smernice bude trvalo uložený v kancelárii riaditeľa školy a v elektronickej podobe je pre všetkých zamestnancov zverejnená aj na webovom sídle školy.

8. Smernica nadobúda platnosť dňom jej podpísania riaditeľom školy ____ (*uvedie sa konkrétny dátum*).

9. Smernica platí na dobu neurčitú.

Dátum a miesto vydania smernice

Podpis riaditeľa školy a pečiatka školy

So smernicou boli oboznámení:

Identifikačné označenie dokumentácie: 1/2024	ZÁZNAM O OBOZNÁMENÍ S DOKUMENTÁCIOU	vydanie: 1
		počet strán: 11
		výtlačok: 1
SMERNICA STREDNEJ ŠKOLY Spojená škola, Železničná 5, Poltár		
Názov dokumentácie:	Smernica o prevencii a riešení šikanovania a kyberšikanovania	

P. č.	Titl.	Meno	Priezvisko	Dátum	Podpis zamestnanca
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					